

ПРОТОКОЛ № 1
засідання Громадської ради при Державній митній службі України
в режимі ZOOM-конференції

Час проведення: 14 лютого 2025 року, 11:00

Місце проведення: Дегтярівська, 11-Г

від Державної митної служби України:

Владислав СУВОРОВ, заступник Голови Держмитслужби

Андрій АРТЕМЕНКО, директор Департаменту організації виконання митних формальностей

Василь ПИВОВАРОВ, заступник директора Департаменту профілювання митних ризиків

Олексій КАЛИНОВИЧ, заступник директора Департаменту боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил

Сергій КАЛЮК, начальник управління з питань запобігання та виявлення корупції

Члени та експерти Громадської ради при Державній митній службі України:

1. Галина Вдовіна

2. Андрій Богомолів

3. Ірина Саргсян

4. Валерій Луговець

5. Ілля Зібницький

6. Віктор Берестенко

7. Петро Стеценко

8. Владислав М'ясоєдов

9. Іван Кривак

Експерти Громадської ради при Державній митній службі України:

1. Тетяна Острікова

решта приєдналися в режимі ZOOM-конференції

ПОРЯДОК ДЕННИЙ

1. Щодо ключових досягнень Держмитслужби у 2024 році, нормативних новацій, перспектив реформування та пріоритетів діяльності Держмитслужби у 2025 році.

2. Щодо результатів соціологічного дослідження «Корупція в Україні 2024: розуміння, сприйняття, поширеність»: корупційні виклики в митній сфері та шляхи їх подолання, реалізація Антикорупційної програми Держмитслужби на 2023-2025 роки.

3. Звіт щодо діяльності Громадської ради при Держмитслужбі за 2024 рік та затвердження Плану роботи Громадської ради при Держмитслужбі на 2025 рік.

4. Різне.

3 питання 1 Порядку денного

СЛУХАЛИ:

Владислава СУВОРОВА з інформацією щодо ключових досягнень Держмитслужби у 2024 році.

Зупинився на особливостях реалізації Держмитслужбою двох основних митних компонентів Національної стратегії доходів на 2024-2030 роки, а саме «митне адміністрування» і «митна політика», акцентуючи увагу, що відсутність державних інвестицій негативно позначається на результатах та унеможливорює комплексні зміни.

Відмітив, що в рамках реалізації одного із ключових блоків Стратегії щодо адаптації українського митного законодавства до митного законодавства ЄС, наказом Мінфіну затверджено 15 експертних команд із представників від Мінфіну, Держмитслужби, команди підтримки реформ Мінфіну та експертів проєкту U4PFM, які працюють над новою редакцією Митного кодексу України, що повинен повністю відповідати трьом ключовим Регламентам ЄС.

Повідомив, що Мінфін анонсував завершення в кінці березня роботи над першим драфтом проєкту МКУ та направлення його до Європейській комісії для аналізу на відповідність Регламентам ЄС з подальшим обговоренням громадськістю орієнтовно в червні поточного року.

Розповів, що у лютому 2024 року Мінфін затвердив ІТ-стратегію розвитку інформаційних систем Держмитслужби, яка базується на Стратегічному плані розвитку ІТ Європейського Союзу, розрахованому до 2028 року.

Назвав шлях, який пройшла Україна задля вступу до Конвенції про процедуру спільного транзиту (NCTS), міні-євроінтеграцією, зауваживши, що точно такий же механізм буде діяти щодо Митного кодексу України, адаптованого до Регламентів ЄС, та щодо інших кластерів перемовного процесу в частині глобального вступу України в ЄС, а саме: відповідність Правової рамки Митному кодексу ЄС, належна інформаційна система, яка буде забезпечувати функціонування всіх митних процесів та інституційна спроможність, яка базується на підготовці як бізнесу, так і посадових осіб митності до застосування цих правил.

Деталізував ситуацію з інформаційними системами, що функціонують в Держмитслужбі та побудовані відповідно до технічних ті функціональних умов Європейського Союзу, які отримали схвальні відгуки від Європейської комісії, довів інформацію про запуск інформаційної системи АСМО «Центр», в якій функціонує митне оформлення міжнародних поштових відправлень та журнал Автомобільний пункт пропуску, а в Морському журналі пункту пропуску наразі тестуються певні елементи.

Окремо зупинився на Законі України від 22.08.2024 №3926-IX «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо імплементації деяких положень Митного кодексу Європейського Союзу», відмітивши участь профільної громадськості в його обговоренні та наданні пропозицій, а також на опрацюванні нормативно-правових підзаконних актів та проведення спільно з Громадською радою при

Держмитслужбі семінарів та воркшопів для бізнесу в частині практичної реалізації новел цього євроінтеграційного закону, які почнуть діяти з 19 квітня 2025 року.

Поділився інформацією про підготовку до зустрічі в Брюсселі, під час якої Держмитслужба буде відповідати на 108 питань опитувальника, зауваживши, що звіт по скринінговій зустрічі – це фактично план дій, що треба змінити в митному законодавстві для того, щоб констатувати, що Україна спроможна сформувати Митний союз з Європейським Союзом.

Підкреслив, що неспроможність сформувати Митний союз з ЄС ставить крапку на всіх інших заходах у напрямку євроінтеграції України.

Повідомив гарну новину, що Європейська комісія надала високу оцінку готовності України щодо виконання розділу 29: Митний союз – 4-й рівень підготовки з 5-ти, а Держмитслужба по зазначеному розділу отримала найвищу оцінку серед всіх країн, кандидатів на членство Європейського Союзу.

Зупинився на деталях перезавантаження Держмитслужби, передбаченого Законом України від 17.09.2024 № 3977 «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо встановлення особливостей проходження служби в митних органах та проведення атестації посадових осіб митних органів», зокрема щодо: обрання нового очільника Держмитслужби та переатестації всієї системи, яка буде включати процедуру перевірки на доброчесність, в тому числі з використанням поліграфа; змін до контрактної форми проходження; впровадження європейського підходу до моделі компетенцій та інституту ротації; створення Дисциплінарного комітету та підвищення заробітної плати.

Акцентував увагу, що анонсоване підвищення оплати праці митникам не буде реалізовано через брак коштів, що унеможливить реалізацію ключової мети перезавантаження – зменшення корупційних ризиків, підвищення інституційної спроможності та престижності професії митника, а також загострить кадрову проблему на митниці, зауваживши при цьому, що міжнародні експерти поділяють таку думку.

Розповів, що у квітні 2024 року Україна перейшла на V фазу NCTS, а кількість АЕО станом на початок 2024 року склала 77 підприємств, які отримали 80 авторизацій, при цьому станом на початок 2023 року було всього лише одне таке підприємство.

Навів статистичну інформацію, зокрема щодо: адміністрування у 2024 році митних платежів на 130 млрд грн більше, ніж у 2023 році, незважаючи на систематичне впровадження додаткових пільг; збільшення у два рази загальної вартості предметів митних правопорушень при суттєвому зменшенні протоколів про порушення митних правил.

Проінформував про результати діяльності Держмитслужби у напрямку автоматизованого обміну інформацією, деталізуючи особливості здійснення таких процесів з Румунією, Польщею, Туреччиною, Фінляндією та Європейським Союзом у цілому.

Повідомив про пріоритетні напрями діяльності Держмитслужби на 2025 рік,

зокрема щодо: гармонізації митного законодавства до законодавства ЄС; посилення антикорупційних заходів та підвищення довіри до митних органів; удосконалення систем електронного декларування та автоматизації митних процедур; протидії контрабанді та порушенням митних правил; модернізації митної інфраструктури та підвищення ефективності митних формальностей у пунктах пропуску; підвищення професійної підготовки та ефективності кадрів; покращення взаємодії з бізнесом та суспільством; запуск кол-центру Держмитслужби Helpdesk на зразок діючого Helpdesk з питань NCTS.

Пояснив, що наразі керівники митних лабораторій готують пропозиції щодо вимог до програмного забезпечення, яке дасть можливість автоматизувати направлення висновків за результатами експертизи відібраних проб на електронну адресу адресу особи, яка зазначена у 54-ій графі митної декларації.

Зауважив, що проєкт нормативно-правового акту щодо отримання авторизації митними брокерами буде надано для обговорення громадськістю та підготовки пропозицій; запровадження цієї новели буде мати перехідний етап, а видача авторизацій буде здійснюватися сегментовано, щоб уникнути надмірного навантаження на систему та забезпечити поступову адаптацію учасників процесу.

Подякував Валерію Луговцю за пропозиції щодо активізації роботи Держмитслужби з міжнародними організаціями, яка знайшла практичну реалізацію в проєкті відповідної ПКМУ, до якого наразі вносяться фінальні правки.

ВИСТУПИЛИ:

Андрій АРТЕМЕНКО з інформацією щодо перших результатів тестування Морського журналу пункту пропуску задля виявлення критичних точок та технічних проблем з метою їх усунення.

Розповів про результати зустрічі з представниками АМПУ щодо особливостей функціонування всіх програмних продуктів та алгоритму подальших дій в частині опрацювання програмного забезпечення та його форматів, а також щодо роботи портових операторів після 19.04.2025 в умовах практичної реалізації вимог Закону України № 3926 - IX.

Повідомив, що АМПУ завершує роботу по «єдиному морському вікну», що дасть можливість отримувати інформацію безпосередньо про судно, що буде заходити в порт.

Віктор БЕРЕСТЕНКО висловив подяку за проведену масштабну роботу та фіналізацію багаторічної комунікації з приводу створення Морського журналу пункту пропуску, який наразі вже проходить тестування в Одеському порту.

Анонсував звернення Комітету з логістики та міжнародних перевезень Громадської ради до Держмитслужби з пропозицією щодо проведення семінару для портових операторів та стивідорів в частині практичної реалізації вимог Закону України № 3926 - IX, які набирають чинності з 19 квітня 2025 року.

Ілля ЗІБНИЦЬКИЙ подякував за змістовну презентацію результатів роботи Держмитслужби у 2024 році.

Поцікавився станом опрацювання пропозиції щодо отримання суб'єктами ЗЕД висновків Спеціалізованої лабораторії експертних досліджень Держмитслужби за результатами експертизи відібраних проб; підсумками проведеної роботи в частині підготовки змін до МКУ щодо діяльності митних брокерів та отримання авторизації для здійснення брокерської діяльності, а також можливістю долучитися профільній громадськості до обговорення проєктів нормативно-правових актів.

Петро СТЕЦЕНКО розповів, що є великий запит стосовно процедури отримання авторизації митними брокерами та поцікавився, чи може профільна громадськість артикулювати оприлюднену позицію Держмитслужби щодо поетапного отримання авторизацій, що буде супроводжуватися роз'яснювальними заходами та обговоренням проєктів підзаконних актів, та на якому етапі до обговорення нової редакції МКУ буде залучена громадськість.

ВИРІШИЛИ:

Інформацію взяти до уваги.

3 питання другого порядку денного

СЛУХАЛИ:

Сергія КАЛЮКА, який розповів, що у 2024 році Держмитслужба офіційно стала партнером програми Всесвітньої митної організації «З протидії корупції та сприяння доброчесності у митній сфері» (А-СІР), яка фінансується міжнародними донорами та є важливим чинником для посилення заходів в рамках діючої Антикорупційної програми на 2023-2025 роки.

Повідомив, що уряд Норвегії виділив кошти на фінансування Програми доброчесності в Держмитслужбі в 2024 році, а консалтингова компанія світового рівня PricewaterhouseCooper Berlin направила в Україну фахівців, які провели опитування, що охопило зони діяльності Київської, Закарпатської, Львівської, Волинської та Чернівецької митниць (митниці обрано з урахуванням заходів безпеки в умовах воєнного стану).

Презентував відеоролик про результати першого «Опитування щодо сприйняття доброчесності на митниці в Україні», які відрізняються від висновку, оприлюдненого НАЗК соціологічного дослідження «Корупція в Україні 2024» щодо рівня корупції в митних органах.

Відмітив, що результати опитування дають можливість сформувати першочергові заходи із протидії корупції під час трансформації митних органів відповідно до оновленого законодавства України, а також будуть використані в рамках виконання основних критеріїв програми А-СІР.

Саме такі опитування, які базуються на прийнятій в Євросоюзі методиці проведення, добре сприймаються і Всесвітньою митною організацією і Міжнародним валютним фондом, що сприяє наближенню не тільки Держмитслужби, а й України в цілому до Євросоюзу.

Зосередив увагу учасників засідання, що основні антикорупційні заходи, які покликані змінити систему принципово, є в Національній стратегії доходів, зокрема: підвищення заробітної плати та трансформація митниці в повноцінний правоохоронний орган з правом на оперативно-розшукову діяльність з широким спектром повноважень.

Навів приклад досвіду митних органів США: у них немає оперативно-розшукової діяльності як такої, втім функціонал підрозділу протидії корупції є функціоналом саме ОРД.

Підкреслив, що надання митниці функції ОРД підтримує Кабмін, Єврокомісія, Міжнародний валютний фонд та ВМО в своїх рекомендаціях.

Зауважив, що участь України в програмі «Боротьба з корупцією та сприяння доброчесності» дасть можливість використовувати інструменти ВМО «Спросування доброчесності» та «Боротьба з корупцією», а також надасть доступ до ресурсів, практик та досвіду її 186 членів, які підтримують зусилля України щодо обмеження корупційної поведінки та сприяння належному управлінню в Держмитслужбі.

Довів до присутніх інформацію, що у грудні 2024 року на Всесвітній день боротьби з корупцією Держмитслужба вперше в історії отримала нагороду від НАЗК за кращі практики доброчесності.

Подякував членам Громадської ради Віктору Берестенку, Сергію Трусову та Андрію Богомолу за активну участь у наданні пропозицій до Антикорупційної програми Держмитслужби.

ВИСТУПИЛИ:

Галина ВДОВІНА нагадала, що на попередньому засіданні Громадської ради було прийнято рішення про проведення низки роз'яснювальних семінарів з бізнесом, зауваживши щодо доцільності такого заходу по антикорупційному напрямку.

Висловила занепокоєння тим, що в суспільстві панує стереотипно негативне відношення до митниці, яке є далеким від об'єктивного стану справ, та від імені профільної громадськості подякувала керівництву Держмитслужби та департаментів за високий професійний рівень та роботу, яка сприяє поліпшенню бізнес-клімату та наповненню держбюджету митними надходженнями.

Віктор БЕРЕСТЕНКО відмітив належний рівень комунікації Сергія Калюка в частині опрацювання пропозицій та їх включення до Антикорупційної програми Держмитслужби.

Валерій ЛУГОВЕЦЬ висловив пропозицію щодо залучення до проведення опитувань українські інституції, які добре знаються на реаліях, наприклад Інститут економічних досліджень та політичних консультацій, який проводить таку роботу з 2014 року та має гарний досвід практичної реалізації.

ВИРІШИЛИ:

1. Інформацію взяти до уваги.

3 питання третього порядку денного

СЛУХАЛИ:

Галину ВДОВІНУ з інформацією про Звіт щодо результатів діяльності Громадської ради при Держмитслужбі за 2024 рік та План роботи Громадської ради при Держмитслужбі на 2025 рік.

Повідомила, що звіт Громадської ради та звіти трьох її комітетів, як його додатки, було заздалегідь надіслано всім членам та експертам ради для ознайомлення, а інформаційний буклет щодо підсумків роботи буде направлено представникам Громадської ради та до Держмитслужби для подальшого оприлюднення офіційному вебсайті разом із затвердженим Планом роботи.

Продемонструвала відеоролик щодо ключових аспектів діяльності Громадської ради у звітному періоді, підкресливши, що це спільні підсумки роботи членів Громадської ради, її експертів та Держмитслужби.

Щиро подякувала всіх за внесок у спільну справу: керівництву Держмитслужби і профільних департаментів – високий рівень комунікації, паритетний за діалог та готовність до співпраці; заступникам Голови Громадської ради та очільникам Комітетів Олені Криlach, Андрію Богомолу, Ірині Саргсян, Віктору Берестенку та Петру Стеценку - за активну роботу, Сергію Трусову – за наповнення рубрики по історії митної справи та фотолітописи.

Зупинилася тезово на ключових аспектах діяльності протягом звітного періоду, зокрема: на активізаціях норматворчої роботи та комунікацій з бізнесом на базі ключових митниць Київської, Одеської та Львівської; реалізації нового формату – виїзного розширеного засідання Громадської ради на базі Одеської митниці як реакцію на проблеми відновлення контейнерного сполучення в портах Великої Одеси та напрацювання успішного кейсу подолання кризи і членство в Регіональній раді підтримки підприємництва в умовах воєнного стану в Одеській області.

Повідомила, що у 2024 році з'явився новий робочий орган - Комітет з логістики та міжнародних перевезень під головуванням Віктора Берестенка, а Комітет по спорученню процедур торгівлі та ділових електронних операцій, який був під головуванням Олега Платонова, припинив свою діяльність.

Запропонувала одними із перших кроків у 2025 році провести опитування щодо рівня митного сервісу та науково-практичний семінар щодо міжнародного досвіду інноваційних підходів у взаємодії влади і громадськості за участі науковців та студентів закладів вищої освіти, підписантів Меморандуму про взаємодію та співробітництво з Держмитслужбою, а такої виїзні зустрічі з бізнесом на базі Закарпатської, Волинської та Чернівецької митниць.

Закликала підтримати доповнення до Плану роботи Громадської ради на 2025 рік, запропоновані Сергієм Трусовим, та затвердити Звіт щодо результатів діяльності Громадської ради при Держмитслужбі за 2024 рік з додатками до нього та План роботи Громадської ради при Держмитслужбі на 2025 рік.

ВИРІШИЛИ:

1. Інформацію взяти до уваги.
2. Затвердити з додатками до нього.
3. Затвердити План роботи Громадської ради при Держмитслужбі на 2025 рік.
4. Комітет по спорушенню процедур торгівлі та ділових електронних операцій Громадської ради при Держмитслужбі під головуванням Олега Платонова вважати таким, що припинив свою діяльність.
5. Звіт щодо результатів діяльності Громадської ради при Держмитслужбі за 2024 рік та План роботи Громадської ради при Держмитслужбі на 2025 рік направити до Держмитслужби для оприлюднення на офіційному вебсайті.

Головуюча

Галина ВДОВІНА

Секретар

Владислав М'ЯСОЄДОВ